

Kur'an'ın ihbarat-ı gaybiyesinden olan hakaik-i ilâhiye ve hakaik-i kevniye ve umûr-u uhreviye hakkında bilgi verebilir misiniz?

Bu kısımda üç ayrı gaybî haber türüne dikkat çekilmiştir:

1. İlâhi gerçekler
2. Kevni gerçekler
3. Uhrevi ve berzahi haller

1. İlâhi Gerçekler

İlâhi gerçekler; Allah'ın zâtı, sıfatları, isimleri ve şunun gibi gerçeklerdir. İnsanlar her ne kadar soyut akıllarıyla Allah'ın varlığını bulabilirlerse de, Onun zâtı, sıfatları, isimleri ve şunun gibi konularda istikametli yol alamazlar. Nitekim aklen Allah'ın varlığını bulmuş nice düşünür, mesela Onun sıfatlarında hata etmiştir.

Kur'an'da üç defa tekrar edilen "**Onlar Allah'ı layıkıyla bilemediler.**"(1) hükmü, tarihi bir gerçeği dile getirir. Evet, tarih boyunca Allah'ı inkâr eden az olmakla beraber, O'nun sıfatlarında hataya düşenler çoktur. Bir kısmı, Allah'ı yaratılmışlara benzetir. Bir kısmı, "Allah âlemi yaratmış, gerisine karışmaz", şeklinde düşünür. Bir kısmı, O'na şirk koşarak inanır. Bir kısmı, ilminde hataya düşer. Bir kısmı kudretinde tereddüt eder...

İşte, bütün bu dalalet yolları içinde, Allah'ı layıkıyla bilmek, ancak Kur'an'ın gösterdiği şekilde mümkündür. Çünkü Allah Kur'an-ı Kerim'inde kendini bize tanıtıyor, sıfatlarını, isimlerini haber veriyor.

2. Kevni Gerçekler

Kur'an'ın kevnî hakîkatleri anlatması, kâinat kitabının manalarını ders vermesidir. Kur'an-ı Kerîm, âlemde gördüğümüz varlıklardan ve meydana gelen olaylardan âyet şeklinde bahseder. Bayrak, devletin bir alameti ve âyetidir. Bayrak, salt bir bez parçası olmanın ötesinde, devletin bir sembolü olduğu gibi; her bir varlık da Allah'ın varlık ve birliğinin, kemal sıfatlarının bir sembolüdür.

Kâinattaki varlıklar, Allah'ın birer memurudur. Her birisi Allah'ın emriyle hareket eder. Yaptıkları işler, onların ibadetlerinin unvanıdır.

"Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'a tesbih eder..."(2)

âyeti, bu varlıkların dillerinin ve görevlerinin tercümanıdır. Bizlerin anlamadığı sesler, aslında birer tesbih sadasıdır.

İşte, kâinata Kur'an'ın gözüyle baktığımızda, bunlar gibi engin ve zengin manalar karşımıza çıkar. Mevcudatın ne olduğu ve ne vazife gördüğü anlaşılır. Yaratılışın muamması keşfedilir. Kâinatın tılsımı çözülür. Böylece, âlemimiz nurlanır, kâinatımız şenlenir.

3. Uhrevi ve Berzahi Hâller

Kur'an, ahiret âlemlerinin mukaddes haritasıdır. Cennet-cehennem bizler için birer gaybtır. Kur'an-ı Kerîm, âyetleriyle ebediyet diyarını bize anlatır. Kıyamet ile dünyanın ölümünü, sonra daimî bir hayatın başlayacağını ders verir. Aklen hiç bir insanın ulaşamayacağı ahiret âleminin menzillerinde gezdirir. Böylece, insanın ufkunu açar. Şu dünyadan ahireti seyrettirir bir mertebeye getirir. Onun yüzünü fenâdan bekâya çevirir.

Ayrıca o, dünya ve ahiret arası bir menzil olan kabirden bahseder, ruhların gönderildiği o berzah âlemini aydınlatır. Mesela bir âyette şöyle der:

"Onların gerisinde ise, yeniden dirilecekleri güne kadar sürecektir bir berzah vardır."(3)

Bir başka âyette ise, Firavun ve etbainin sabah akşam kabirde azaba maruz kalacaklarını, ahirette ise daha şiddetli azaba düşürüleceklerini anlatır, bildirir:

“Onlar, sabah akşam ateşe sunulurlar. Kıyamet çıktığı gün, 'Âl-i Firavunu azabın en ağırına sokun.' denir.”(4)

Berzah, “iki şey arasındaki perde, ara âlem” gibi anlamlara gelir. Ölümden sonra ruhların kıyamete kadar kalacakları âlem için de kullanılır. Berzah âlemine bir yönüyle kabir âlemi denilebilirse de aralarında şöyle bir fark vardır: Kabir, cesedin bırakıldığı yer iken, berzah ruhun gönderildiği âlemdir. Bizler, berzaha göçmüş insanları kendi âlemlerinde ziyaret edemediğimizden buna alamet olmak üzere kabirlerini ziyaret etmekteyiz. Bununla birlikte, o ruhların kabirleriyle ilgileri ve ziyaretçilerini bizzat görmeleri söz konusu olabilir. Bu meyanda bazı rivayetler bulunmaktadır.

Dipnotlar:

(1) *En'am*, 6/91; *Hac*, 22/74; *Zümer*, 39/67.

(2) *Saff*, 61/1.

(3) *Mü'minun*, 23/100.

(4) *Mü'min*, 40/46.